

Nghi lễ của lòng biết ơn!

ISSN: 2734-9195 17:32 05/08/2026

Trên hành trình ấy, các lễ cầu siêu không thay thế công tác chuyên môn của nhà nước, nhưng tạo nên điểm tựa tinh thần cho thân nhân liệt sĩ, lực lượng làm nhiệm vụ quy tập và toàn xã hội.

Lễ cầu siêu Anh hùng liệt sĩ (AHLS) trong sinh hoạt Phật giáo ở Việt Nam không chỉ là nghi lễ tôn giáo, mà là sự hòa quyện giữa giáo lý từ bi của đạo Phật với truyền thống tri ân của dân tộc, góp phần chữa lành vết thương chiến tranh, vun bồi khối đại đoàn kết toàn dân và giáo dục lòng yêu nước trong xã hội.

Từ nghi lễ Phật giáo đến giá trị văn hóa của dân tộc

Sáng 04/08/2026, tại Công viên Lê Thị Riêng (TP.HCM), hàng trăm tăng ni, Phật tử và người dân đã cùng tụng kinh, dâng hương, cầu siêu cho các AHLS tại khu vực đang được tìm kiếm, quy tập hài cốt.

Hình ảnh ấy không chỉ phản ánh một sinh hoạt tôn giáo thường kỳ, mà gợi mở một giá trị lớn hơn, đó là: Ở Việt Nam, lễ cầu siêu AHLS từ lâu đã vượt ra ngoài phạm vi của một nghi lễ Phật giáo để trở thành biểu tượng của đạo lý tri ân của dân tộc.

Hình minh họa. Ảnh: Ngọc Ánh

Trong giáo lý Phật giáo, cầu siêu không phải là hành vi mang tính cầu xin thần quyền, mà là sự thực hành tinh thần từ bi và hồi hướng công đức.

Đức Phật dạy trong Kinh Pháp Cú: *“Hận thù không thể dập tắt bằng hận thù, chỉ có từ bi mới dập tắt được hận thù. Đó là chân lý muôn đời”*.

Tinh thần ấy được cụ thể hóa trong truyền thống qua các bài Kinh Địa Tạng, Kinh Vu Lan và các nghi thức hồi hướng công đức cho người đã khuất.

Mục đích của lễ cầu siêu là hướng đến người đã mất, giúp người đang sống nuôi dưỡng lòng biết ơn, buông bỏ oán hận, gìn giữ tâm thiện và ý thức về trách nhiệm đối với cộng đồng.

Hiến chương Giáo hội Phật giáo Việt Nam xác định phương châm “Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội”, khẳng định Phật giáo Việt Nam luôn gắn bó, đồng hành cùng sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Đến nay, cả nước có gần 1,2 triệu liệt sĩ, trong đó vẫn còn khoảng 300.000 hài cốt chưa xác định được danh tính và hàng trăm nghìn liệt sĩ chưa được quy tập mộ phần.

Những con số ấy không chỉ phản ánh quy mô hy sinh của dân tộc mà còn nhắc nhở rằng hành trình tri ân vẫn đang còn nhiều việc phải triển khai thực hiện.

Hình thức tri ân mang ý nghĩa xã hội sâu sắc

Mục đích tối hậu của những sự hy sinh cao cả của các AHLS là giành lại hòa bình cho các thế hệ mai sau, thì mục đích của sự tri ân là gìn giữ kỷ ức về những người đã làm nên nền hòa bình ấy.

Hình minh họa. Ảnh: Ngọc Ánh

Vì vậy, lễ cầu siêu không chỉ hướng đến việc tưởng niệm người đã khuất mà còn hướng đến việc giáo hóa người đang sống.

Ý nghĩa ấy càng trở nên sâu sắc trong bối cảnh hậu chiến, Nhà nước đã ban hành nhiều chính sách nhằm chăm lo người có công và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ, trong đó có quy định về quy trình xác minh, giám định và xác định danh tính bằng phương pháp thực chứng, ADN và các nguồn tư liệu liên quan.

Trên hành trình ấy, các lễ cầu siêu không thay thế công tác chuyên môn của nhà nước, nhưng tạo nên điểm tựa tinh thần cho thân nhân liệt sĩ, lực lượng làm nhiệm vụ quy tập và toàn xã hội.

Khi những nén hương được thắp lên tại các nghĩa trang, chiến trường xưa hay địa điểm khai quật hài cốt, cộng đồng cùng chia sẻ một thông điệp: Không một sự hy sinh nào bị lãng quên.

Hình minh họa. Ảnh: Ngọc Ánh

Tinh thần ấy cũng thống nhất với quan điểm của Đảng về xây dựng văn hóa và con người Việt Nam. Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 7/1/2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam nhấn mạnh yêu cầu kế thừa, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, bồi đắp lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết và sức mạnh nội sinh của dân tộc trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc.

Khi thế hệ trẻ cùng thắp một nén hương trước phần mộ liệt sĩ, cùng lắng nghe những câu chuyện về sự hy sinh của cha anh, bài học về lòng yêu nước được truyền tải bằng cảm xúc và sự đồng cảm, chứ không chỉ bằng những khái niệm trong sách giáo khoa.

Trong bối cảnh đất nước bước vào kỷ nguyên phát triển mới, giá trị của lễ cầu siêu AHLS không chỉ là hoạt động tưởng niệm thường niên, mà cần được phát

huy như một nguồn lực văn hóa - tinh thần góp phần xây dựng hệ giá trị quốc gia và con người Việt Nam.

Hình minh họa. Ảnh: Ngọc Ánh

Để phát huy giá trị đó, cần tiếp tục tăng cường sự phối hợp giữa Giáo hội Phật giáo Việt Nam, các cơ quan quản lý nhà nước, lực lượng vũ trang, ngành giáo dục và các tổ chức chính trị - xã hội trong việc tổ chức các hoạt động cầu siêu gắn với công tác đền ơn đáp nghĩa, quy tập hài cốt liệt sĩ, giáo dục truyền thống và bảo tồn các di tích lịch sử cách mạng.

Tiếng nguyện cầu siêu ngân lên giữa những nghĩa trang liệt sĩ hay trên mảnh đất còn in dấu chiến tranh không chỉ là lời cầu nguyện dành cho người đã khuất, mà đó còn là lời nhắc nhở đối với người đang sống về bốn phận gìn giữ hòa bình, vun đắp khối đại đoàn kết toàn dân tộc và xây dựng nền văn hóa Việt Nam lấy lòng yêu nước làm mạch nguồn để phát triển trong kỷ nguyên mới.

Tác giả: **Vững Nguyễn**